herpy

GECKOR

Western Indian leopard gecko

Eublepharis fuscus

En kraftig, markbunden gecko från västra Indien med mörka fläckband över ryggen, sammetslik hud och rörliga ögonlock. Den är nattaktiv, äter insekter och behöver högre luftfuktighet än sin nära släkting *Eublepharis macularius*. Det finns bara få beskrivna skötselerfarenheter för just den här arten, så mycket av vägledningen bygger på släktingen.

Familj: Eublepharidae Tidigare namn: *Eublepharis macularius fuscus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**18-25 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-20 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Klipplevande och marklevande**
Biotop	**Torrskog och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Värmeplats	**32-35 °C**
Temperatur, natt	**16-21 °C**
Luftfuktighet	**60-75 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**6-8**
Inkubation	**35-89 dagar** vid 27-32 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Eublepharis fuscus är en robust gecko med rörliga ögonlock, så den behöver inte slicka rent ögonen som många andra geckor gör. Huden är sammetslik, kroppen gulbrun med mörka fläckar, och fläckarna ligger i tydliga band på ryggen. Fläckarna är mindre skarpt avgränsade och färgerna dämpade än hos *E. macularius*. Djuret har en förhållandevis kort, tjock svans som fungerar som fettlager. Tårna saknar häftlameller, och arten kan därför inte gå uppför slätt, lodrätt glas.

E. fuscus skiljer sig från *E. macularius* i detaljer i fjällbeklädnaden. De mellersta lamellerna under tårna är släta och inte knöliga, det finns ett brett, ljust ryggband i stället för två, och det sitter åtta fjäll bakom näsborrarna i stället för sex. Ryggens små knölar är konformade och mindre än avståndet mellan dem. Arten beskrevs ursprungligen som underart till *E. macularius* av Achim-Rüdiger Börner och har behandlats som en egen art sedan 1997. Det vetenskapliga namnet betyder mörk eller dunkel.

Den största uppmätta längden från nos till kloak är 25 cm, och med svansen blir ett vuxet djur längre. Arten är fortfarande dåligt känd, och det finns bara få beskrivna erfarenheter av den i fångenskap. Det som sägs om luftfuktighet, temperatur och ljus bygger på det lilla som är beskrivet för arten; resten av skötseln och aveln är lånad från *E. macularius* och ska läsas som en bra utgångspunkt, inte som ett facit för *E. fuscus*. Håll koll på djurets vikt och beteende, och anpassa skötseln efter dem.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Utbredning och livsmiljö

Eublepharis fuscus förekommer i västra Indien. Den är registrerad i norra Karnataka, i Maharashtra och i Gujarat. Typlokalen ligger omkring 60 km norr om Mumbai. Fynd från bergskedjan Västra Ghats är beskrivna, och det är oklart om utbredningen också når in i sydöstra Pakistan.

Artens exakta gränser är inte fastställda. Kartan visar därför bara registrerade fynd och en mittpunkt, och fynd utanför Indien kan vara felbestämda eller komma från djur i fångenskap.

> **Naturlig utbredning:** Indien.

LIVSMILJÖ

Arten lever i busksnår och buskskog, på skogsklädda kullar och i områden med stora stenar och klippblock i västra Indien. Den lever längre söderut än *E. macularius* och i ett fuktigare klimat. Den är markbunden och nattaktiv, och på dagen gömmer den sig i hål, springor och under stenar. Födan består av leddjur, bland annat skorpioner och syrsor.

Det finns inga mätningar av temperatur och luftfuktighet på artens livsmiljöer. Västra Indien har en tydlig monsunregntid och en lång torrperiod, och det är rimligt att anta att djuren är mest aktiva och får mest föda under de fuktigare månaderna. Det är ett antagande och inte dokumenterat. I terrariet ska arten ha ett varmt dagområde, svalare nätter och en markant högre luftfuktighet än *E. macularius*.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Skötsel

TERRARIET

Terrariemåtten är lånade från *Eublepharis macularius*. Ett vuxet djur ska ha ett terrarium på minst 90 × 45 × 45 cm (längd × bredd × höjd), och bottenytan är viktigare än höjden, eftersom arten lever på marken. Större är bättre, så länge inredningen ger en tydlig temperaturgradient. Terrariet ska ha ett nät- eller ventilationslock, så att fukten inte blir stillastående.

Inred med minst två gömställen, ett i den varma och ett i den kalla änden, och ett extra fuktigt gömställe i den kalla halvan. Det fuktiga gömstället fylls med lätt fuktat substrat, men inte med sphagnum, som djuret kan råka svälja. För den här arten passar ett naturligt bottensubstrat med kokosmull bäst, till exempel jord utan gödning blandad med kokosmull och lite sand, minst 10 cm djupt, så att djuret kan gräva och så att botten kan hålla kvar fukten. Papper eller hushållspapper är ett säkert alternativ för sjuka eller försvagade djur och för karantän. Flata stenar, kork och grenar ger variation, och djuret klättrar gärna lite på låga stenar och grenar.

Håll som utgångspunkt djuren var för sig. Flera djur tillsammans kan ge förlorade svansar, bett och i värsta fall benbrott, särskilt hos hanar. En hane tillsammans med en till två honor eller en liten grupp honor kan fungera om det finns gott om utrymme, men djuren måste kunna skiljas åt direkt.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Karantän och hygien

TEMPERATUR

På sommaren ska den varmaste platsen under värmekällan vara omkring 35 °C, ett varmt gömställe 32-33 °C och resten av terrariet 22-28 °C, svalast i motsatta änden. På natten får temperaturen sjunka till omkring 16-21 °C; en nattlig sänkning är sundare än jämn värme dygnet runt. På vintern sänks temperaturen till omkring 20 °C. Gradienten och nattemperaturen är hämtade från *Eublepharis macularius*.

Värm helst med en halogen- eller glödlampa över terrariet, så att värmen kommer uppifrån som från solen. Behövs lite värme i ett gömställe kan en värmematta under gömstället användas, men bara styrd av en termostat och täckt av 2-3 cm substrat. Använd aldrig värmestenar. Färgade nattlampor behövs inte och kan störa djurets dygnsrytm. Är det kallt på natten är en

keramisk värmeemitter i en skyddad armatur bättre. Mät med en digital termometer eller en infraröd termometer, och kontrollera både den varma och den kalla änden.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Eublepharis fuscus behöver mycket högre luftfuktighet än *E. macularius*. Luftfuktigheten ska vara 60-75 %, gärna upp till 85 % på natten. På vintern får fuktigheten sjunka något. Ett bottensubstrat av kokosfiber som hålls lätt fuktigt och sprayning på kvällen ger rätt klimat. Se samtidigt till att ventilationen är god så att luften inte blir stillastående.

Ge också ett fuktigt gömställe med lätt fuktat substrat för hudömsning och äggläggning. Hudömsningsproblem med fastsittande rester på tårna är vanliga i för torra terrarier. Det ska alltid stå en stabil, låg skål med färskt vatten som djuret inte kan drunkna i. Byt vattnet dagligen, och tillsätt aldrig vitamindroppar i vattnet.

LJUS OCH UVB

Arten är aktiv i skymningen och på natten, men ljus på dagen reglerar dygnsrytmen och stimulerar aptiten. Ge omkring 14 timmars ljus på sommaren och skruva gradvis ner till omkring 8 timmar på vintern, helst styrt av en timer. Mörkt på natten.

Ett svagt UVB-ljus för skuggdjur (Ferguson-zon 1) rekommenderas hela året. Använd ett T5-rör på 2,5-7 %, monterat över eller inne i terrariet, så att UV-indexet vid djurets viloplats är omkring 0,5-1,5. Ge alltid skugga i en del av terrariet. UVB-rör tappar styrka och ska bytas efter ungefär 12 månader. Får djuret inget UVB ska fodret pudras med ett tillskott med D3-vitamin.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Djuret äter bara insekter. Ge syrsor, mjölmaskar och jättemjölmaskar, dubiakackerlackor, silkesmaskar och larver av svart vapenfluga i omväxling. Vaxmott- och smörmasklarver är feta och bara en godbit en gång i veckan. Välj insekter som inte är längre än djurets huvud och inte tjockare än hälften av dess bredd. Ge inte insekter som fångats i trädgården.

Som tumregel får djuret så många insekter som det hinner äta på 15 minuter. Ungar utfodras dagligen, unga vuxna varannan till var tredje dag och vuxna med tjock svans var femte dag. Låt inte levande insekter bli kvar i terrariet, eftersom syrsor kan bita en sovande gecko.

Insekter matas i minst 24 timmar med en näringsrik kost innan de ges vidare. Pudra dem med kalk utan D3 när det finns UVB, och med kalk med D3 när det inte finns. Ge då och då ett multivitamin med vitamin A i stället för betakaroten. Perioder utan aptit under vintern eller parningstiden är normala, så länge vikten är någorlunda stabil.

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är skygg på dagen och aktiv i skymningen och på natten. Låt nya djur komma till ro i två veckor innan de hanteras, och vänj dem sedan vid handen med korta pass på omkring 5 minuter. Stötta fötter, kropp och svans, och sitt nära golvet om djuret hoppar. Ta aldrig tag i svansen, som kan kastas av. Ljuden kan vara klick, pip, skall och hos ungar skrik. Snabba svansviftningar visar spänning, medan långsamma svanssvängningar tillsammans med en upprest ställning betyder att djuret vill ha ro.

Hanar får inte hållas tillsammans, och gruppen ska skyddas mot bett och förlorade svansar. Arten anses vara minst lika härdig som *E. macularius*.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hos *Eublepharis macularius* syns könet först när djuret är omkring 13-15 cm långt: hanen har en rad preanala porer framför kloaken och två ovala utbuktningar bakom den, som rymmer hemipenis, medan honan saknar båda delarna. Ålder och vikt vid könsmognad är inte dokumenterade för *E. fuscus*. Honorna av den betydligt mindre *E. macularius* är könsmogna vid omkring 45 g och nio till tio månader, och de siffrorna kan inte överföras till den större *E. fuscus*. Sätt först en hona i avel när hon är fullvuxen och i god kondition.

PARNING

Hos *E. macularius* varar avelssäsongen på norra halvklotet typiskt från januari till september. Honor som är mer än ett år gamla kan kylas ner i sex till åtta veckor vid 23-26 °C, medan de fortfarande har tillgång till vatten, och förstaårshonor ska inte kylas ner, eftersom de fortfarande växer. Sluta utfodra tio dagar före nedkylningen.

Hanen sätts hos honan. Han vibrerar med svansen, tar tag i hennes nackskinn och parar sig i några minuter. Ta bort honan efteråt. Parningen är normal, även om den verkar våldsam. En längre vintervila för vuxna djur är en avancerad metod, som kräver att djuret är friskt och har en tjock svans. Inga detaljer är kända för *E. fuscus*.

Läs mer: Vintervila och årstider

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Hos *E. macularius* lägger honan ägg 16-28 dagar efter parningen. Äggkullen består av två ägg, och den första kullen kan vara bara ett. Honan lägger sedan en ny kull med 15-22 dagars mellanrum under fyra till fem månader, typiskt sex till åtta kullar per säsong och omkring 80-100 ägg under livet. Antal och intervall kan vara annorlunda hos *E. fuscus*.

Ställ in en äggläggningslåda på minst 15 × 15 cm och 10 cm hög med fuktig vermikulit eller en fuktig torvblandning i terrariet. Lådan ska ha ett hål i locket, så att honorna kan ta sig in och ut. Botten ska vara fuktig som färsk jord, men inte blöt. Ge honan gott om kalk och insekter under hela säsongen. Dålig näring är en vanlig orsak till obefruktade ägg.

INKUBATION

Äggen läggs i en liten låda med 2-5 cm vermikulit eller perlit, blandad med lika delar vatten efter vikt, och grävs ner till hälften med minst 1 cm mellan varje ägg. Locket ska sitta tätt, med fem till tio små lufthål. Är äggen buckliga är underlaget för torrt. Spraya då på insidan av lådan, inte direkt på äggen.

Temperaturen avgör könet, och det gäller också för *E. fuscus*, men de exakta gränserna är bara kända från släktingen. Hos *E. macularius* ger 27 °C bara honor, omkring 30 °C en ungefär jämn fördelning och 32 °C nästan bara hanar. Under ca 23 °C kan äggen dö. Inkubationen tar 35-89 dagar, ju varmare desto snabbare. Använd en inkubator, och lägg aldrig ägg i en inkubator utan underlag och fukt, för då torkar de ut.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Hos *E. macularius* föds ungarna bäst upp enskilt i en liten, enkel låda med papper på botten, ett gömställe och en vattenskål, tills de är omkring 18 cm långa. Håll 32 °C under gömstället och 21-25 °C i den kalla änden. Ungarna ömsar hud inom första dygnet och äter efter några dagar.

Ge små insekter dagligen, pudrade med kalk, och väg dem regelbundet. Uppfödning av *E. fuscus* är inte dokumenterad.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns ingen dokumenterad kunskap om sjukdomar hos *Eublepharis fuscus*, så uppgifterna är lånade från *E. macularius*. De vanligaste felen i skötseln är:

- För lite kalk, D3 och UVB, vilket ger benförlust med mjuka käkar och krokiga lemmar.
- Fastsittande hudrester på tårna, som beror på för låg fuktighet. Arten ska hållas fuktigare än *E. macularius*.
- Nedsvälit bottenmaterial, särskilt hos unga eller försvagade djur. Ge ett lämpligt substrat och undvik fin sand till dem.
- Luftvägsinfektion vid ett kallt terrarium med stillastående, fuktig luft. Hög fuktighet kräver god ventilation.
- Förlorad svans vid hantering eller slagsmål. Svansen växer ut igen, men ofta med ett annat utseende.

Väg djuret en gång i veckan och notera vikt, utfodring och hudömsning. Ett djur med tjock svans är friskt. Håll utkik efter plötslig viktminskning, och sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar i vikt, inte äter på flera veckor utan att vara i vintervila eller verkar slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.